

ანგარიში* ქართულ და გერმანულ სისხლის სამართლის პროფესორთა მეორე პროფესიული შეხვედრის შესახებ: „სისხლის სამართლის მიცნობა ბაერთიანებულ ევროპაში“
2015 წლის 8-10 ოქტომბერი, თბილისი, საქართველო

ასისტენტი *ანრი ოხანაშვილი* (თსუ), LL.M. (იენის ფრიდრიხ შილერის უნივერსიტეტი) / სამართლის ასესორი *მარიო შუტცე*

2015 წლის 8-10 ოქტომბერს თბილისში ჩატარდა ქართველ და გერმანულ სისხლის სამართლის პროფესორთა მეორე პროფესიული შეხვედრა. პროფესორთა პროფესიული შეხვედრის გახსნას უმასპინძლა უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარემ, პროფესორმა, სამართლის დოქტორმა ნინო გვენეტაძემ, რომლის დროსაც დაარსდა გერმანულ-ქართული სისხლის სამართლის ჟურნალი (DGStZ).

პროფესიული შეხვედრა მომდევნო ორ დღეს გაგრძელდა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, რომელიც საკმაოდ დატვირთული იყო როგორც გერმანელი, ასევე ქართველი სისხლის სამართლის პროფესორების მოხსენებებით. შეხვედრას კიდევ უფრო საინტერესოს ხდიდა თითოეული მოხსენების შემდგომ გამართული ცხოველი კამათი. მოხსენებები და მათი მნიშვნელოვანი შინაარსობრივი საკითხები შემდგომში მოკლედ იქნება წარმოდგენილი.

პირველი მოხსენება გერმანული მხრიდან გააკეთა პროფესორმა, *სამართლის დოქ. მარტინ ჰეგერმა* (ბერლინის ჰუმბოლდტის უნივერსიტეტი). პროფესორმა მოხსენება გააკეთა სათაურით „შეჯიბრებითი და ინკვიზიციური ელემენტები ევროპის კავშირის სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსებში როგორც სისხლის სამართლის პროცესის ევროპეიზაციის გამოწვევა“, რომლის ფარგლებშიც მან განსაკუთრებით ხაზი გაუსვა იმას, რომ შეჯიბრებითი და ინკვიზიციური ელემენტებით ერთმანეთისგან განსხვავებულმა სისხლის სამართლის კოდექსებმა შესაძლოა პრობლემები წარმოშვან მტკი-

ცებულებათა მოპოვებისა და შეფასების ორმხრივი აღიარების თვალსაზრისით, მათი ურთიერთგაცვლის დროს. საქართველოს ევროპის საბჭოში შესვლითა და ამით ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასთან მიერთებით, ასევე ევროპის კავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ძალაში შესვლის შედეგად, საქართველო ვალდებულია გაითვალისწინოს კონვენციის გარანტიები, თუმცა, ევროპის კავშირის ფარგლებში არ არსებობს სისხლის სამართლის პროცესის ერთიანი მოდელი. იმის გათვალისწინებით, რომ ეროვნულ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსებს შორის არსებობს სტრუქტურული სხვაობები, ავტორს ძალიან მნიშვნელოვნად მიაჩნია სხვადასხვა ევროპული ქვეყნის სისხლის სამართლის პროფესორთა შორის აზრთა მეცნიერული ურთიერთგაცვლა.

ასოც. პროფ., *სამართლის დოქ. ირინე აქუბარდიას* (თსუ) მოხსენებას წარმოადგენდა „შეჯიბრებითობის ქართული მოდელის ზოგიერთი ასპექტი“. მისი მოხსენების ქვაკუთხედი იყო სისხლის სამართლის პროცესის მხარეთა შეჯიბრებითობის მოდელის ანალიზი, რომელიც 2010 წელს ამოქმედებული საქართველოს ახალი სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით იქნა სისხლის სამართლის პროცესში შემოტანილი და ძირითადად ანგლო-ამერიკული სამართალწარმოებისათვის არის დამახასიათებელი. ავტორმა განიხილა პროცესის მხარეების საპროცესო უფლებების თანასწორობის საკითხები ქართულ სისხლის სამართლის პროცესში, როგორც გამოძიების, ასევე სასამართლოს განხილვის ეტაპზე. შედეგად, იგი მივიდა დასკვნამდე, რომ არსებული შეჯიბრებითი მოდელი არ არის სრულყოფილი და ამიტომ, საჭიროა, ერთი მხრივ გაიზარდოს დაცვის მხარის საპროცესო უფლებები და მეორე მხრივ კი, გაძლიერდეს მოსამართლის

* ანგარიში მოხსენებები წარმოდგენილია იმ თანმიმდევრობით, როგორც ისინი წარმოდგენილ იქნა ქართველ და გერმანულ სისხლის სამართლის პროფესორთა მე-2 პროფესიულ შეხვედრაზე.
ანგარიში ქართულად თარგმნა ასისტენტმა *ანრი ოხანაშვილმა*.

როლის საქმის სასამართლოში განხილვის დროს, რათა უზრუნველყოფილ იქნას სამართლიანი მართლმსაჯულების განხორციელება.

სებასტიან რიტერმა (ეპერჰარდ-კარლის თი-უბინგენის უნივერსიტეტი) თავის მოხსენებაში სათაურით „ადვოკატის შეცდომების შერაცხვის საკითხი სისხლის სამართლის პროცესის კონცეფციის მიხედვით“ დასვა პრობლემა, თუ როგორ და საერთოდ რამდენად არის შესაძლებელი ადვოკატის შეცდომამ ბრალდებულის საზიანოდ იქონიოს გავლენა. ამ საკითხთან დაკავშირებით გერმანული სისხლის სამართლის პროცესი არ შეიცავს პირდაპირი სახით რაიმე რეგულირებას. საკითხის კონსტიტუციურ-სამართლებრივი შემოწმება შესაძლებელია განხორციელდეს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში ჩადებული სტრუქტურული პრინციპების საფუძველზე, კერძოდ, სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპიდან გამომდინარე ისეთი ძირითადი საწყისების მოშველიებით, როგორცაა „მეურვეობის პრინციპი“, „ძალათა თანასწორობა“ და „სამართლიანობა“. ასევე ნაკლებად გამოსადეგია ადვოკატის სტატუსის სხვადასხვა გაგება, ერთი მხრივ როგორც „მხარდაჭერა“ და მეორე მხრივ კი, „სისხლის სამართლის საქმის წარმოების ორგანო“, რათა გადაიჭრას საკითხი შეცდომის ბრალდებულის სასარგებლოდ ან საზიანოდ შერაცხვაზე. ამასთანავე, ადვოკატის სტატუსის დადგენისთვის, აქ შეზღუდული სახით დასახელებულ პრინციპებთან შედარებით, მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული ბევრად მეტი პრინციპი.

პროფესორმა, *სამართლის დოქ. ჰელმუტ ზატცგერმა* (მიუნხენის ლუდვიგ-მაქსიმილიანის-უნივერსიტეტი) ისაუბრა თემაზე „ბრალდებულისა და დაცვის მხარის უფლებებთან დაკავშირებული საფრთხეები ევროპის კავშირის ფარგლებში სუპრანაციონალური სისხლისსამართლებრივი დევნის დროს“. ავტორი ამ კუთხით წარმოაჩინა შემდეგ პრობლემებს: ევროკავშირი თავდაპირველად იდგა პრობლემის წინაშე, რომ დამნაშავეს თავისუფალი მიმოსვლის უფლებიდან გამომდინარე, შეეძლო „გაქცეულიყო“ სხვა წევრ ქვეყანაში და ამით ეროვნული სისხლისსამართლებრივი დევნისთვის დაეღწია თავი; თუმცა, ახლა ის პრობლემა დგას, რომ შექმნილი ინსტიტუციების მეშვეობით, როგორცაა ევროპოლი, ევროიუსტი და OLAF-ი, შესაძლოა წარმოშვას უთანასწორობა მდგომარეობა სისხლისსამართლებრივი დევნის მხარესა და დაცვის მხარეს

შორის, რამდენადაც ახლა ევროპის მასშტაბით მოქმედი სისხლისსამართლებრივი დევნის დანესებულებები უპირისპირდებიან დაცვის მხარეს, რომელსაც დაცვის განხორციელების კომპეტენცია უმეტესწილად ეროვნულ დონეზე გააჩნია. აქედან გამომდინარე, ავტორს მიაჩნია, რომ ლოგიკური და საჭიროა ევროიუსტის მსგავსად ერთობლივი საინფორმაციო ცენტრის შექმნა, როგორც სუპრანაციონალური დაცვითი საქმიანობის უზრუნველყოფი მქეანიზმი.

პროფესორმა, *სამართლის დოქ. ედვარდ შრამმა* (იენის ფრიდრიხ-შილერის-უნივერსიტეტი) თავის მოხსენებაში იმსჯელა იმაზე, თუ რამდენად მიიღება მხედველობაში სისხლის სამართლის ევროპეიზაციის არსი ისეთი საკითხის დროს, როგორცაა „ევროკავშირის სამართლის ზეგავლენა ეროვნულ სისხლის სამართალზე თაღლითობის დასჯადობასთან დაკავშირებით გერმანიის სსკ-ის 263-ე პარაგრაფის მაგალითზე“. ამასთანავე, განსაკუთრებული განხილვის საგანი იყო, თუ როგორ უნდა მოხდეს და როგორ არის შესაძლებელი ევროკავშირის ფინანსური ინტერესების დაცვა სისხლის სამართლის მეშვეობით. ევროკავშირს ამ საკითხთან მიმართებაში აქამდე არ გამოუცია არანაირი დირექტივა, რომელიც ამ სფეროს უშუალოდ მოქმედ სამართლად წარმოაჩენდა, რამდენადაც წევრი სახელმწიფოების ამოცანაა ეროვნულ დონეზე მიიღონ ევროკავშირის ფინანსური ინტერესების დამცავი სისხლისსამართლებრივი ნორმები. ფინანსური ინტერესების დაცვის კონვენციის (PIF-Konvention – „*protection des intérêts financiers*“) შესაბამისად, წევრმა სახელმწიფოებმა მიაღწიეს შეთანხმებას, რომ ისინი მინიმალური ნორმების მეშვეობით მოახდენენ ეროვნული სისხლის სამართლის ნორმების ჰარმონიზაციას. ასეთ მიდგომაში პროფესორი შრამი, არაკეთილსინდისიერი საწარმოო პრაქტიკის შესახებ ევროკავშირის დირექტივასთან ერთად, ხედავს გონივრულ ევროპული სამართლის პოლიტიკას.

პროფესორმა, *სამართლის დოქ. სუზანნე ბექმა* (ჰანოვერის უნივერსიტეტი) თავის მოხსენებაში წარმოაჩინა „კიბერდანაშაულის (Cybercrime) შესახებ შერჩეული პრობლემები“, რომლებიც თანამედროვე საინფორმაციო საზოგადოებაში სულ უფრო მნიშვნელოვანი ხდება და შეეხო საკითხს, თუ რა რეაგირებას ახდენს დღევანდელი სახით არსებული სისხლის სამართალი ამ საფრთხეებზე. ვირტუალურ-

რი ცხოვრების სფერო არ შეიძლება სამართლისგან თავისუფალი სივრცე იყოს და არც არის ასეთი, რამდენადაც გერმანელმა კანონმდებელმა ისეთი სფეროები, როგორცაა თავისუფალი კომუნიკაცია და ინფორმაცია ინტერნეტში, მონაცემთა უსაფრთხოება და ქსელით შეუფერხებლად სარგებლობა ჯერ კიდევ ადრეული პერიოდიდან დაიცვა სისხლის სამართლის მეშვეობით. ამას უკავშირდება გერმანელი კანონმდებლის განსაკუთრებული მგრძობიარობა ექსტრემისტულ პროპაგანდასთან მიმართებაში. თუმცა, ავტორს მიაჩნია, რომ კრიტიკას ექვემდებარება ამ საკითხთან დაკავშირებით საკანონმდებლო გაფართოვება, ისევე როგორც გადახვევა დოგმატიკური პრინციპებიდან მოქნილობისა და დასჯადობის წინარე სტადიაზე გადმოტანის გამო.

პროფესორმა, *სამართლის დოქ. ბერნდ ჰაინრიხმა* (ებერჰარდ-კარლის თიუბინგენის უნივერსიტეტი) თავისი მოხსენება მიუძღვნა თემას „კორუფციის დასჯადობა და პოლიტიკური ელიტები“, რომლის ფარგლებშიც მან განიხილა საკითხი, არსებობს თუ არა ზღვარი დასჯად კორუფციასა და არადასჯად ნეპოტიზმს შორის. ავტორის აზრით, თავდაპირველად უნდა განიმარტოს თუ რას ნიშნავს ტერმინი ელიტა და შემდგომ კი, განხორციელებული ქმედებისთვის ერთმანეთისაგან უნდა გაიმიჯნოს სისხლისსამართლებრივად დასჯადი და არადასჯადი ქმედება. ეს უნდა მოხდეს მაშინაც კი, როდესაც დასჯას არდაქვემდებარებული ქმედება ისეთ შტაბეჭდილებას ქმნის, რომელიც ზოგადი წარმოდგენით კორუფციის ეფექტს შეესაბამება. გერმანულ სისხლის სამართალში, უპირველეს ყოვლისა, პრობლემად არის დასმული საკითხი, რომ არ არსებობს კორუფციის დასჯადობის ერთიანი შემადგენლობა, არამედ უმეტესწილად დარეგულირებულია სისხლის სამართლის კოდექსში სხვადასხვა ადგილას მოცემული მხოლოდ ცალკეული კონკრეტული სფეროები. აქედან გამომდინარე, არ არის სრულად დარეგულირებული ყველა ის სფერო, სადაც შესაძლოა კორუფციის დასჯადობის საჭიროება არსებობდეს. ამასთანავე, კორუფციის დასჯადობის ნორმები შემოიფარგლება ელიტური კორუფციის სხვადასხვა სახის შემადგენლობით, ასე, რომ მოქმედებით ჩადენილი ასეთი კორუფციული ქმედებების დიდი ნაწილი დაუსჯელი რჩება.

პროფესორის, *სამართლის დოქ. იორგ აიხელეს* (ებერჰარდ-კარლის თიუბინგენის უნივერსიტეტი)

მოხსენება ეძღვნებოდა ისეთ მუდამ აქტუალურ პრობლემას, როგორცაა „ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლა სისხლის სამართლის მეშვეობით“. ავტორი თვლის, რომ ტერორისტულ საფრთხეებზე კანონმდებელს შეუძლია რეაგირება მოახდინოს იმგვარად, რომ დასჯადობა გადმოიტანოს ან საკმაოდ წინარე სტადიაზე, ან მოახდინოს უკვე არსებული ისეთი კონკრეტული საფრთხეების დასჯადობა, რომლებიც ტერორისტულ გეგმებზე მიუთითებენ. დასჯადობის წინარე ეტაპზე გადმოტანა ძირითადად არ ეწინააღმდეგება კონსტიტუციურ-სამართლებრივ პრინციპებს. ამ საკითხის ირგვლივ ეჭვები კონსტიტუციურ-სამართლებრივ ჭრილში მხოლოდ მაშინ გამოიკვეთება, როდესაც ასეთ დასჯადობაში მოცული იქნება ასევე სოციალურ-ადექვატური ყოველდღიური მოქმედებები, თუნდაც რომ შეეძლოთ ასეთ მოქმედებებს მნიშვნელოვანი საფრთხის დაფუძნება. თუ დღის წესრიგში დადგება სოციალურ-ადექვატური ყოველდღიური მოქმედებების დასჯადობა, მაშინ, აუცილებელია, პირდაპირი განზრახვის დასაბუთება ტერორისტული ქმედებების ჩადენასთან მიმართებაში.

ასოც. პროფ., *სამართლის დოქ. ბაჩანა ჯიმკარიანმა* (საქართველოს უნივერსიტეტი) მოხსენება გააკეთა თემაზე „ქართული სისხლის სამართალი და ევროპული სისხლის სამართლის დოგმატიკა“, რომლის ფარგლებშიც მან მიმოიხილა ქართული სისხლის სამართლის ზოგიერთი პრობლემატური საკითხი, როგორც მატერიალური, ასევე საპროცესო სისხლის სამართლის სფეროში. მოხსენებელმა ასევე იმსჯელა სისხლის სამართლის სფეროში საქართველოს თანამშრომლობაზე ევროპის საბჭოსთან და ევროპის კავშირთან, რა დროსაც იგი ქართულ სისხლის სამართალზე იმ სამართლებრივი აქტების გავლენასაც შეეხო, რომლებიც ამ ორი ორგანიზაციის ფარგლებში გამოიცემა. დასასრულს საუბარი შეეხო იმ პერსპექტივებს, რომლებიც უკავშირდება სისხლის სამართლის სფეროში ევროპის კავშირთან საქართველოს მჭიდრო თანამშრომლობას.

პროფესორმა, *სამართლის დოქ., ჰაინერ ალვარტმა* (იენის ფრიდრიხ-შილერის-უნივერსიტეტი) თავის მოხსენებაში ისაუბრა თემაზე „აუცილებელი მოგერიებისა და სახელმწიფო ძალაუფლების მონოპოლიის ურთიერთმიმართება“. პროფესორის აზრით, პირველ რიგში უნდა გაირკვეს, აუცილებელი მოგერიება ნიშნავს თავდასხმისგან თავდაცვას თუ

წინააღმდეგობის განევას. გარდა ამისა, გასარკვევია ასევე საკითხი, არსებობს თუ არა აუცილებელი მოგერიების სუბსიდიარულობა სახელმწიფო ძალაუფლების მონოპოლიის გამოყენების პირისპირ. ავტორის აზრით არცერთ შემთხვევაში არ შეიძლება აუცილებელი მოგერიებისათვის დამახასიათებელი თავდაცვითი მოქმედების საჭიროება და მართლზომიერება იმაზე იყოს დამოკიდებული, ჰქონდა თუ არა ადგილი სახელმწიფო ზემოქმედების აღკვეთას. თუმცა, აუცილებელი მოგერიების უფლება ზღვარდადებული უნდა იყოს უკვე მაშინ, როდესაც ბრალდებულის პასუხისმგებლობა, რომელიც აუცილებელი მოგერიების უფლებას იშველიებს თავის სასარგებლოდ, საკმარისად დასაბუთებულია იმით, რომ იგი თავად უპირისპირდება სახელმწიფო ძალაუფლების მონოპოლიას, ვინაიდან ხანგრძლივად კრიმინალური დაჯგუფებისა და ბანდიტური ტიპის მსგავს წრეში ტრიალებს, თუნდაც მცდარად აფასებდეს „თავდამსხმელის“ იდენტურობას.

„აუცილებელი მოგერიების ფარგლები ქართული და ანგლო-ამერიკული კანონმდებლობის მიხედვით“ წარმოადგინა ასისტ. პროფ., *სამართლის დოქ. ირინე ხერხეულიძემ* (თსუ) მოხსენების თემად. მომხსენებელმა ქართული და ანგლო-ამერიკული სამართლის შედარებითი ანალიზის მეშვეობით იმსჯელა აუცილებელი მოგერიების ფარგლების განსაზღვრის საკითხზე, რომელიც, მისი აზრით, ყოველთვის აქტუალურად განიხილებოდა როგორც ტრადიციულ, ასევე თანამედროვე სისხლის სამართლის დოგმატიკასა და სასამართლო პრაქტიკაში. მან დასკვნის სახით აღნიშნა, რომ, როგორც ინგლისური, ასევე ამერიკული კანონმდებლობა, ქართული სსკ-გან არსებითად განსხვავდება იმით, რომ არ შეიცავენ აუცილებელი მოგერიების ფარგლების გადამეტების სპეციალურ ნორმებს და ასეთი გადამეტება ამ ქვეყნებში განიხილება როგორც არასრული აუცილებელი მოგერიება, რომელიც მხოლოდ მკვლელობის დელიქტებზე ვრცელდება.

პროფესორმა, *სამართლის დოქ. მაია ივანიძემ* (თსუ) თავის მოხსენებაში იმსჯელა ქართულ სისხლის სამართლის კანონმდებლობაში აქტუალურ თემაზე – „ოჯახში ჩადენილი დანაშაული“, რომლის ძირითადი არსი მდგომარეობდა ოჯახის წევრებს შორის განხორციელებული ოჯახური ძალადობის საკითხის გამოკვლევაში. ავტორმა იმსჯელა ოჯახური ძალადობის გამომწვევ მიზეზებსა და ბოლო წლებში საქართველოს სსკ-ში შეტანილ ცვლილებებზე, რომლებმაც ხელი უნდა შეუწყონ ამ პრობლემის პრევენციას. მან დასკვნის სახით შენიშნა, რომ ოჯახური ძალადობის პრობლემის დაძლევა თანამედროვე საზოგადოების გამომწვევაა.

ასოც. პროფ., *სამართლის დოქ. ნონა თოდუას* (თსუ) მოხსენება სახელწოდებით „მომზადება, მცდელობა და მისი მნიშვნელობა ამსრულებლისა და თანამონაწილის გამიჯვნის საკითხში“, შეეხებოდა სისხლის სამართლის ისეთ დოგმატიკურ საკითხებს, რომლებიც სადავოა როგორც თეორიაში, ასევე სასამართლო პრაქტიკაში. ავტორმა მოხსენებაში, ქართული და გერმანული სისხლის სამართლის შედარებითი ანალიზის ჩრჩილში, წარმოაჩინა ამსრულებლობისა და თანამონაწილეობის გამიჯვნის საკითხები დანაშაულის მომზადებისა და მცდელობის ინსტიტუტთან მიმართებაში. მისი დასკვნით, გერმანული სისხლის სამართლის კანონმდებლობა იძლევა დანაშაულის მცდელობისა და დანაშაულის ამსრულებლობის განვრცობითად განმარტების შესაძლებლობას, მაშინ როდესაც საქართველოს სსკ-ის მე-18 მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის მომზადების დეფინიცია, რომლითაც დანაშაულის ჩადენის მოსამზადებელი ქმედებები დასჯადად არის გამოცხადებული, საჭიროებს საკანონმდებლო ცვლილების გზით შეზღუდვას.

შემდგომმა მომხსენებელმა, ასისტ. პროფ., *ანრი ოხანაშვილმა* (თსუ) თავის მოხსენებაში დასვა სისხლისსამართლებრივად დოგმატიკური და მეთოდოლოგიური საკითხი, როდესაც მან ისაუბრა თემაზე „პირის პირადი პასუხისმგებლობა (ავტონომიისპრინციპი) და მისი გავლენა შუალობით ამსრულებლობაზე“. ზოგიერთი პრობლემატური მაგალითის განხილვით მან წარმოაჩინა უშუალო ამსრულებლის ე.წ. პირადი პასუხისმგებლობის პრინციპი, რომელზეც არის დამოკიდებული შუალობითი ამსრულებლობის ფარგლების დადგენა. მან თავისი შედარებით-სამართლებრივი დაკვირვებებით აღნიშნა, რომ ქართულ სისხლის სამართლის მეცნიერებაში, გერმანული მიდგომის მსგავსად, თანდათანობით მართებულად მკვიდრდება „ამსრულებლის უკან მდგომი ამსრულებლის“ სამართლებრივი ფიგურა და ამით ხდება გამონაკლისის დაშვება პირის პირადი პასუხისმგებლობიდან.

მონვეული დოცენტის, *სამართლის დოქ. ტობიას რაინბახერის* (ბერლინის ჰუმბოლდტის უნივერსიტეტი) მოხსენება შეეხებოდა „კორპორაციაში დანაშაულების ჩადენის შესახებ შეტყობინება

როგორც სამენარმეო საიდუმლოების გაცემა და მისი შესძლო მართლზომიერება“. ავტორის აზრით, თემაში მთავარი პრობლემა უპირველეს ყოვლისა მდგომარეობს იმაში, სისხლისსამართლებრივი დევნის ორგანოები ერთი მხრივ დამოკიდებულნი არიან სანაროში დასაქმებულ შესაბამისი ინფორმაციის მფლობელ პირზე („Insider“), რათა საერთოდ მოპოვებული იქნას დანაშაულის ჩადენის შესახებ ინფორმაცია სისხლისსამართლებრივი დევნის განსახორციელებლად. მეორე მხრივ კი, ნათქვამის საპირისპიროდ, ზოგიერთი სახის სანარმოო საიდუმლოებების გაცემისთვის გათვალისწინებულია დანაშაულის შემადგენლობები, რომლებიც ასეთ ქმედებას დასჯადად აცხადებენ. იმისათვის რომ კორპორაციის წარმომადგენლის ასეთი ქმედება მიჩნეულ იქნას მართლზომიერად, ავტორმა მოხსენებაში ერთმანეთს შეადარა არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის შესახებ კანონის მე-17 პარაგრაფი, რომელიც ეხება კორპორაციის წარმომადგენელს, და გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსის 203-ე პარაგრაფი, რომელიც შეეხება დუმილის ვალდებულების მქონე პირს. მისი აზრით, კორპორაციის წევრის ქმედების მართლზომიერების დადგენისათვის, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს განსაკუთრებით სისხლის სამართლის კოდექსის 34-ე პარაგრაფი.

კონფერენციას საკუთარი ფილოსოფიური დაკვირვებები შემატა ემერიტუსმა პროფ., *სამართლის დოქ. გურამ ნაჭყებია* (თსუ) მოხსენებით „დანაშაულთა თავიდან აცილების გამო ურთიერთობა [სახელმწიფოსა და მოქალაქეს შორის], როგორც სისხლის სამართლის სფეროში სახელმწიფოს პოლიტიკური ამოცანა (დანაშაულის ჩადენის გამო სისხლისსამართლებრივი ურთიერთობის შესახებ იდეის პარადოქსები)“. მისი თვალთახედვით სახელმწიფოსა და პიროვნებას შორის სისხლისსამართლებრივი ურთიერთობა წარმოიშობა ჯერ კიდევ დანაშაულის ჩადენამდე, რამდენადაც სახელმწიფო ორიენტირებულია დანაშაულის პრვენციაზე, განსხვავებით საბჭოური სისხლის სამართლის დოქტრინაში აღიარებული იმ შეხედულებისაგან, რომ ასეთი ურთიერთობა წარმოიშობა დანაშაულის ჩადენის შედეგად. მან ასევე აღნიშნა, რომ გერმანულ სისხლის სამართლის დოგმატიკაში სისხლისსამართლებრივი ურთიერთობის ცნების ფილოსოფიურ გაგებაზე არ მსჯელობენ.

სამართლის დოქ. მარტინ პიატენამ (კიოლნის უნივერსიტეტი) თავის მოხსენებაში „სისხლისსა-

მართლებრივი პასუხისმგებლობის სტადიის წინარე ეტაპის დასჯადობა (Vorfeldstrafbarkeit) გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსის 30-ე პარაგრაფის მიხედვით, განსაკუთრებით ინტერნეტის ჭრილში“, თავდაპირველად წარმოაჩინა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მე-18 მუხლის მე-2 ნაწილის და გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსის 30-ე პარაგრაფის მე-2 აბზაცის მე-3 ალტერნატივის – დანაშაულის ჩადენაზე შეთანხმება – შედარებით-სამართლებრივი დაკვირვება სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის სტადიის წინარე ეტაპის დასჯადობასთან მიმართებაში. ავტორმა შემდგომ ისაუბრა გერმანიის ფედერალური სასამართლოს (BGH) გადაწყვეტილებაზე (გამოქვეყნებულია ჟურნალში *NStZ* 2011, 570), რომელიც შეეხებოდა ინტერნეტში დანაშაულის ჩადენაზე შეთანხმებას და ამ საკითხთან დაკავშირებულ ისეთ პრობლემას, როგორცაა რეალურობა სრულიად ანონიმური კომუნიკაციის დროს. მისი აზრით, ანონიმური კომუნიკაციის დროს, როდესაც შეუძლებელია ორმხრივი იდენტიფიცირება და ამით რეალურობა ეჭვქვეშ დგება, მაშინ, პირის დასჯადობა ვერ მოხერხდება.

როგორც სისხლის სამართლის მეცნიერებისთვის, ასევე სასამართლო პრაქტიკისთვის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან საკითხს ეხებოდა ასისტ. პროფ., *სამართლის დოქ. თემურ ცეციტიშვილის* (თსუ) მოხსენება სახელწოდებით „საფრთხის შექმნის დასჯადობა ქართული სისხლის სამართლის კანონმდებლობის მიხედვით“. მომხსენებელმა ერთი მხრივ წარმოაჩინა, თუ რა უდევს საფუძვლად საფრთხის შექმნის დასჯადობას და რა აუცილებლობით არის განპირობებული საფრთხის შექმნელი დელიქტების არსებობა სისხლის სამართლის კოდექსში; მეორე მხრივ კი, მან ისაუბრა აბსტრაქტული, კონკრეტული და აბსტრაქტულ-კონკრეტული საფრთხის დელიქტების თავისებურებებზე და თავის დასკვნაში მან ჩამოაყალიბა დასახელებული დელიქტების ურთიერთგანმასხვავებელი ნიშნები და იმსჯელა მათი გადაკვეთის წერტილებზე.